

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3CoCsp/39/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6121331230
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 02. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:6121331230.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Martina Barana v spore žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803, zast. Remedium Legal s.r.o., Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 53 255 739, proti žalovanému: L. U., nar. XX.XX.XXXX, U. XXXX/XX, W., o zaplatenie 11.801,35 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Humenné zo dňa 19.04.2022 č. k. 6Csp/116/2021-154 takto jednohlasne

rozhodol:

I. Potvrďuje rozsudok vo výroku, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá a vo výroku o trovách konania.

II. Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„Žalovaný je p o v i n n ý uhradiť žalobcovi 10 674,09 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 10 674,09 eur od 13.10.2020 do zaplatenia, všetko v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

V prevyšujúcej časti súd žalobu z a m i e t a.

P r i z n á v a žalobcovi vo vzťahu k žalovanému právo na náhradu trov konania v rozsahu 80,88 % z celkových trov s tým, že o výške trov bude rozhodnuté samostatným uznesením, ktoré vydá po právoplatnosti tohto rozsudku vyšší súdny úradník.“

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol, že dňa 16.03.2018 právny predchodca žalobcu, Slovenská sporiteľňa, a.s. ako veriteľ a žalovaný ako dlžník, uzatvorili zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej bol žalovanému poskytnutý úver vo výške 13.000 eur s výškou fixnej úrokovej sadzby úveru 8,90 % p.a. Žalovaný sa úver zaviazal splatiť v 96 mesačných splátkach vo výške 200,83 eur. Splatnosť prvej splátky bola dňa 20.04.2018, konečná splatnosť 20.03.2026. Výška RPMN predstavovala 10,98 %, poistenie úveru vo výške 9,93 eur mesačne. Úver bol žalovanému poskytnutý na splatenie iných úverov a celkovo sa žalovaný zaviazal v prospech žalobcu zaplatiť sumu 19.278,06 eur. Listom zo dňa 30.01.2020 pôvodný veriteľ vyzval žalovaného na zaplatenie omeškanej splátky vo výške 2.446,16 eur ku dňu 30.01.2020, a to v lehote 15 dní odo dňa doručenia výzvy s poučením o možnosti vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru. Ďalším listom zo dňa 04.05.2020 pôvodný veriteľ vyzval žalovaného na zaplatenie dlžných splátok vo výške 13.835,25 eur s poučením o možnosti postúpenia

pohľadávky tretej osobe. Z oznámenia Slovenskej sporiteľne, a.s. zo dňa 03.03.2020 žalovanému vyplýva, že banka ako pôvodný veriteľ vyhlásila mimoriadnu splatnosť úveru ku dňu 02.03.2020. Podľa zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 12.10.2020, pôvodný veriteľ Slovenská sporiteľňa, a.s. postúpil svoju pohľadávku voči žalovanému žalobcovi ako postupníkovi, čím je daná aktívna legitímácia žalobcu v tomto konaní. Oznámením zo dňa 20.10.2020 pôvodný veriteľ žalovanému oznámil postúpenie pohľadávky na žalobcu.

3. Po vykonanom dokazovaní súd dospel k záveru, že žalobe je možné vyhovieť len čiastočne. Mal za preukázané, že v zmluve o úvere absentuje povinný údaj v zmysle ust. § 9 ods. 2 písm. f) Zákona o spotrebiteľských úveroch, a to doba trvania zmluvy. V časti II. v bode 17 zmluvy sa síce uvádza, že zmluva sa uzatvára na dobu určitú, a to až do úplného vysporiadanie všetkých vzťahov, ktoré vznikli na základe alebo v súvislosti s úverom, ale táto formulácia je na účely sledované zákonodarcom nepostačujúca, pretože je neurčitá. Zákonodarca určil túto náležitosť v právnom predpise jasne ako doba trvania zmluvy, aby si obdobie trvania zmluvy nemusel spotrebiteľ nijakým spôsobom vyvodzovať z iných údajov. Keďže zákon jednoznačne uvádza, že ďalšou povinnou náležitosťou zmluvy je aj údaj o termíne konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, je zároveň potrebné rozlíšiť pojmy doba trvania zmluvy a termín konečnej splatnosti úveru a tieto pojmy nestotožňovať. Ďalej súd uviedol, že žalobca na základe výzvy súdu, či žalobca preveroval bonitu žalovaného, tento predložil súdu vyjadrenie, v ktorom sa odvoláva na ust. § 7 ods. 1, ods. 17 a ods. 24 z. č. 129/2010 Z.z. Žalovaný deklaroval príjem vo výške 440 eur a výška jeho záväzkov bola overená dopytom do úverového registra, z ktorého je zrejme, že jeho mesačná úverová angažovanosť bola vo výške 232 eur. Pri overení bonity bola uvedená výška príjmu žalovaného 440 eur, životné minimum dospelých členov domácnosti 199 eur, splátky existujúcich úverov 0 eur a disponibilný zostatok 241 eur. Čiže na základe uvedeného mal mať podľa žalobcu žalovaný dostatočnú finančnú rezervu na splácanie poskytnutého úveru. Žalobca tak zastáva názor, že odborná starostlivosť pri posudzovaní schopnosti žalovaného splácať úver bola zachovaná. V rámci kontraktačného procesu nedošlo k porušeniu žiadnej povinnosti veriteľa. Poskytnutím úveru došlo k zníženiu jeho úverovej angažovanosti, čo nepochybne podporuje záver o posúdení schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver s odbornou starostlivosťou. Žalobca, resp. jeho predchodca okrem uvedeného posudzoval aj výšku príjmu žiadateľa, dobu trvania zmluvy a aj účel poskytnutia úveru. Zastáva preto názor, že poskytovateľ úveru postupoval v súlade so zákonom a posúdil schopnosť splácať úver s odbornou starostlivosťou. Právny predchodca žalobcu poskytol žalovanému 16.03.2018 úver vo výške 13.000 eur, a to na zaplatenie iných úverov. V čase poskytnutia týchto úverov mal žalovaný len 22 rokov.

4. Súd dospel k záveru, že v tomto prípade nemal za preukázané, aby predchodca žalobcu skúmal rodinný stav žalovaného, celkový objem jeho výdavkov. Skúmanie možnosti splácať úver len lustráciou v úverovom registri informácii, prípadne dopytom v registri Sociálnej poisťovne súd nepovažoval za dostatočné. Záväzky žalovaného nemuseli vyplývať iba z tejto databázy a spotrebiteľ je síce povinný veriteľovi poskytnúť úplné a pravdivé údaje, to však veriteľa nezbavuje povinnosti poskytnuté údaje preveriť. V konaní nebolo ani preukázané zo strany žalobcu, či príjem žalovaného a nevyhnutné výdavky na živobytie by mu umožňovali plniť si povinnosti podľa úverovej zmluvy, t.j. splácať úver pravidelnými mesačnými splátkami. V zmluve o spotrebiteľskom úvere nie sú uvedené žiadne údaje o žalovanom, týkajúce sa jeho osobných pomerov, pravidelným mesačných výdavkov, za účelom posúdenia jeho možnosti a schopnosti poskytnutý úver splácať.

5. Súd dospel k záveru, že žalobca hrubým spôsobom porušil svoju povinnosť vyplývajúcu mu z ust. § 7 ods. 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch, a preto poskytnutý spotrebiteľský úver je potrebné podľa ust. § 11 ods. 1 písm. f), § 11 ods. 2 Zákona o spotrebiteľských úveroch považovať za bezúročný a bez poplatkov.

6. V danej právnej veci mal za preukázané, že žalovanému boli splátkovým úverom poskytnuté finančné prostriedky vo výške 13.000 eur, pričom z tejto sumy žalovaný uhradil 2.325,91 eur. Rozdiel medzi poskytnutými finančnými prostriedkami a uhradenými finančnými prostriedkami žalovaným je vo výške 10.674,09 eur. Súd vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, že poskytnutý úver je bezúročný a bez poplatkov dospel k záveru, že nárok žalobcu je dôvodný len na zaplatenie nesplatenej istiny poskytnutého úveru vo výške 10.674,09 eur, a preto v prevyšujúcej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol.

7. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1, 2, § 262 ods. 1 CSP. V danom prípade súd žalobe vyhovel čo do uplatneného nároku žalobcu na zaplatenie sumy 10.674,09 eur s príslušenstvom a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Úspech žalobcu v konaní tak predstavuje 90,44 % a úspech žalovaného predstavuje 9,56 %. Preto súd priznal žalobcovi nárok na pomernú náhradu trov konania v rozsahu 80,88 % (90,44 % - 9,56 %) s tým, že o výške trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

8. Proti tomuto rozsudku, proti výroku, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Namietal, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Mal za to, že náležitosť v zmysle § 9 ods. 2 písm. f) zmluvy, t.j. doba trvania zmluvy je uvedená určito a zrozumiteľne. Dobu trvania zmluvy možno určito zistiť jednoduchým výpočtom, nakoľko v zmluve je uvedený dátum prvej splátky, počet splátok, ako aj termín konečnej splatnosti. Žalobca je preto toho názoru, že záver súdu o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru z dôvodu chýbajúcej náležitosti v zmysle ust. § 9 ods. 2 písm. f) Zákona o spotrebiteľských úveroch je nesprávny a vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Z odôvodnenia rozsudku súdu nie je vôbec možné zistiť ako by mal veriteľ v zmysle požiadavky Zákona o spotrebiteľských úveroch postupovať a v zmluve prijateľným spôsobom (akceptujúcim i súdom) uvádzať dobu trvania zmluvy (ak nie počtom mesačných splátok, resp. dátumom poslednej splátky úveru). Odôvodnenie rozhodnutia, v zmysle ktorého je takéto uvedenie nepostačujúce, podľa názoru žalobcu nespĺňa zákonné kritériá presvedčivosti odôvodnenia súdneho rozhodnutia podľa § 220 ods. 2 CSP, nakoľko z takéhoto odôvodnenia nemožno dospieť k zákonným dôvodom zamietnutia žaloby. Ďalej poukázal na to, že odborná starostlivosť pri posudzovaní schopnosti žalovaného splácať úver, t.j. pri posudzovaní bonity bola zachovaná. V rámci kontraktáčného procesu nedošlo k porušeniu žiadnej povinnosti veriteľa. Pri posúdení bonity žalovaného boli do úvahy vzaté všetky dostupné informácie, pričom výsledkom daného posúdenia schopnosti žalovaného splácať úver bol jednoznačný záver o jeho platobnej spôsobilosti, schopnosti splácať úver. Žalobca má za to, že pôvodný veriteľ disponoval pred poskytnutím úveru dostatočnými a overenými informáciami, na základe ktorých bol schopný získať objektívny obraz o finančnej situácii žalovaného a o jeho schopnosti predmetný úver splácať, a preto je toho názoru, že pristupoval k zisťovaniu a hodnoteniu bonity klienta dostatočne. Ak by tomu tak nebolo (bonitu klienta by nedostatočne overoval), išiel by tým „sám proti sebe“, nakoľko by sa nechcene vystavil riziku platobnej neschopnosti žiadateľa o úver, nad čím sa súd v rámci svojho právneho posúdenia v týchto intenciách nezamýšľal. Právny predchodca žalobcu pri skúmaní schopnosti splácať úver postupoval v súlade so zákonom a s odbornou starostlivosťou dostatočne preskúmal bonitu žalovaného. Tvrdiť nedostatok odbornej starostlivosti pri skúmaní bonity by totiž bolo z dikcie ust. § 7 ods. 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch možné len v tom prípade, ak by veriteľ posudzoval schopnosť splácať úver spotrebiteľom bez akýchkoľvek údajov o jeho príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave alebo bez prihliadnutia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Keďže veriteľ disponoval údajmi získanými z príslušnej databázy, registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať úver, a to konkrétne dopytom do úverového registra a Sociálnej poisťovne, žalobca zastáva názor, že povinnosť veriteľa skúmať bonitu klienta s odbornou starostlivosťou bola zachovaná. Žalobca preto považuje za preukázané, že neboli splnené podmienky hrubého porušenia povinnosti, nakoľko si právny predchodca žalobcu preukázateľne nesporne svoju povinnosť preveriť bonitu dlžníka dostatočne splnil, a to preverením v príslušných registroch. Záverom žalobca uviedol, že nespochybňuje, že súd je oprávnený vykladať právne predpisy, avšak v žiadnom prípade nemožno túto právomoc súdu chápať ako možnosť tvorby práva zo strany súdu, resp. akceptovanie záverov, ktoré sú v rozpore s právnymi predpismi, nakoľko takýto postup nereflektuje požiadavku právnej istoty. Závery, aké viedli súd k čiastočnému zamietnutiu žaloby, a to vytváranie povinnosti veriteľa, ktoré nevyplývajú z právnych predpisov považuje za neprípustné a v priamom rozpore s ústavným princípom trojdelenia moci, na základe ktorého právomoc meniť zákony prináleží moci zákonodarnej a nie moci súdnej. Navrhol, aby odvolací súd v napadnutom rozsahu rozsudok zmenil, žalobe v celom rozsahu vyhovel, resp. aby v napadnutom rozsahu rozsudok zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

9. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal vec spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa zásad uvedených v § 379 a nasl. zákona č. 160/2015 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

10. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích námietok v kontexte s namietanými nesprávnym právnym posúdením veci, teda to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (pozri napr. Ústavný súd SR, sp. zn. II.ÚS 78/05).

11. Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti na tom, že zmluva o splátkovom úvere zo dňa 16.03.2018 neobsahuje všetky náležitosti stanovené z. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len z. č. 129/2010 Z.z.), platného v čase uzatvorenia posudzovanej zmluvy a v dôsledku toho je spotrebiteľský úver, ktorý žalovaný od právneho predchodcu žalobcu čerpal, v zmysle uvedeného zákona bezúročný a bez poplatkov, takže žalovaný mal povinnosť splatiť žalobcovi len istinu čerpaného spotrebiteľského úveru. Žalovanému boli splátkovým úverom poskytnuté finančné prostriedky vo výške 13.000 eur, z tejto sumy žalovaný uhradil 2.325,91 eur, a preto rozdiel medzi poskytnutými a uhradenými finančnými prostriedkami predstavuje 10.674,09 eur, čo je nárok žalobcu na zaplatenie nesplatenej istiny poskytnutého úveru a v prevyšujúcej časti súd žalobu ako nedôvodnú zamietol.

12. Odvolací súd sa nestotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, podľa ktorého v zmluve splátkovom úvere absentuje údaj o dobe trvania zmluvy. V zmluve je uvedený termín prvej mesačnej splátky (20.04.2018), poslednej splátky (20.03.2026) a je uvedený počet mesačných splátok (96), teda spotrebiteľ bol informovaný o dobe trvania zmluvy o splátkovom úvere zo dňa 16.03.2018. Smernica Rady 2008/48/ES zo dňa 23.04.2008 o zmluvách o spotrebiteľských úveroch uvádza ako povinnú náležitosť zmluvy v článku 10 ods. 1 písm. c) dĺžku trvania zmluvy. Keďže v zmluve bol uvedený termín prvej a poslednej splátky, počet mesačných splátok, bolo podľa názoru odvolacieho súdu presne stanovené časové ohraničenie trvania zmluvy pri riadnom dohodnutom splácaní úveru. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 30.11.2021, sp. zn. 2Cdo/69/2020, ktoré bolo publikované aj v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2022.

13. V zmluvách o spotrebiteľských úveroch uzatváraných podľa z. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom do 30.04.2018, nie je potrebné uvádzať presný termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru. Náležitosti uvedené v ust. § 9 ods. 2 písm. f) zákona sú splnené, ak zmluva obsahuje údaj o dobe trvania zmluvy a údaje, z ktorých možno určiť, dokedy povinnosť splatiť úver s príslušenstvom trvá. V predmetnom prípade bola zmluva medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným uzatvorená na dobu určitú s tým, že splatnosť prvej splátky bola určená dňom 20.04.2018 a konečná splatnosť dňom 20.03.2026 a bol stanovený aj počet splátok 96. Uvedenú formuláciu splatnosti podľa názoru odvolacieho súdu možno považovať za splnenie si povinnosti vyplývajúcej z § 9 ods. 2 písm. f) z. č. 129/2010 Z.z., pretože z neho možno určiť údaj, dokedy povinnosť žalovaného ako spotrebiteľa platiť úver s príslušenstvom trvá.

14. Pokiaľ ide o posúdenie správnosti záveru súdu prvej inštancie, že predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosť v zmysle § 9 ods. 2 písm. f) z. č. 129/2010 Z.z. (v znení v dobe uzavretia zmluvy), a preto je potrebné úver považovať za úver bezúročný a bez poplatkov, tak je potrebné uviesť, že eurokonformný výklad ust. § 9 ods. 2 písm. f) z. č. 129/2010 Z.z. v znení v dobe uzavretia zmluvy (16.03.2018), umožňuje dospieť k záveru, že toto ustanovenie nevyžaduje, aby zmluva o úvere obsahovala presné uvedenie požadovaných informácií vo vzťahu ku každej náležitosti osobitne, ale len vyjadruje požiadavku na uvedenie „doby, či dĺžky trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere“ v súlade s článkom 10 ods. 2 písm. c) Smernice.

15. Z uvedených dôvodov odvolací súd konštatuje opodstatnenosť námietky odvolateľa, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie spočíva na nesprávnom právnym posúdení v otázke splnenia náležitosti

zmluvy o spotrebiteľskom úvere, vyplývajúcej z ust. § 9 ods. 2 písm. f) z. č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom do 30.04.2018, ktorá bola podkladom pre záver o tom, či poskytnutý spotrebiteľský úver je alebo nie je bezúročný (§ 11 ods. 1 písm. b) z. č. 129/2010 Z.z.).

16. Súd prvej inštalácie ďalej v odôvodnení rozhodnutia vysvetlil, z akých dôvodov dospel k záveru, že žalobca nepostupoval dôsledne podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ a odôvodnenie jeho rozhodnutia zodpovedá kritériám odôvodnenia, ktoré sú upravené v § 220 ods. 2 CSP. Nie je možné konštatovať, že by rozhodovacím procesom došlo k odňatiu možnosti žalobcu konať pred súdom a k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces. Za odňatie možnosti konať pred súdom a za porušenie práva na spravodlivý súdny proces nie je možné považovať to, ak súd prvej inštalácie neodôvodní svoje rozhodnutie podľa predstáv odvolateľa.

17. Bonita vyjadruje hodnotu a dôveryhodnosť ekonomického subjektu (napr. firmy, jednotlivca, ale i obce alebo štátu) na finančnom trhu. Súvisí s hospodárením daného subjektu a vyjadruje tak jeho solventnosť, kredibilitu, schopnosť zhodnotiť vkladný kapitál resp. naplniť svoje záväzky. V širšom pohľade súvisí i s dobrou povestou. Napriek tomu, že často býva stotožňovaná s ratingom, ktorý predstavuje schopnosť splácať svoje dlhy, má bonita širší rozsah a rating je len jednou z jej zložiek.

Bonita subjektu je najčastejšie posudzovaná bankami pred poskytnutím úveru, alebo inými subjektmi pred majetkovým vstupom do firmy, investovaním, alebo nadviazaním obchodného partnerstva. Všeobecne má hodnotenie bonity významný vplyv vo veriteľsko-dlžníckych vzťahoch. Ak banka vyhodnotí klienta ako úveruschopného, vyjadruje tak svoju dôveru v jeho schopnosť plniť svoje záväzky. Čím je bonita firmy lepšia, tým vyzerá pre prípadných veriteľov menej rizikovo, a tým lacnejšie zdroje financovania môže byť schopná získať.

Hodnotenie bonity určitého bankového klienta je výsledkom úverovej analýzy, ktorá je súčasťou úverového procesu. Po fáze žiadosti o úver nasleduje fáza skúšky úverovej spôsobilosti žiadateľa (analýza úverovej schopnosti), v rámci ktorej sa analyzujú tri hlavné oblasti: právne pomery žiadateľa, osobná dôveryhodnosť žiadateľa a jeho hospodárska a finančná situácia.

U individuálnych žiadateľoch banka posudzuje osobné údaje ako vek, pohlavie, vzdelanie, profesiu, rodinný stav a tiež trvalé príjmy a pravidelné výdaje žiadateľa, či celej domácnosti.

Banka skúma tiež žiadateľovu úverovú históriu a platobnú morálku. Jedným zo zdrojov (nie jediným) týchto informácií je Spoločný register bankových informácií (SRBI), ktorý zhromažďuje informácie o úveroch a dlžníkoch z podnikateľskej sféry od všetkých slovenských bánk a pobočiek zahraničných bánk pôsobiach na Slovensku.

V minulosti prebiehalo hodnotenie bonity dlžníka prevažne subjektívnym posúdením. V prvej polovici 19. storočia plnili funkciu bánk súkromní zmenárenici a tí individuálne posudzovali úverovú bonitu súkromníkov a štátov a podľa toho im požičiavali peniaze za rôzne vysoký úrok. S nástupom nepriameho financovania a hlavne pre potreby inštitucionálnych veriteľov bolo potrebné hodnotenie viac zobjektívniť a zjednotiť jeho postupy. Začali sa čiastočne využívať rôzne matematicko - štatistické modely ([https://sk.wikipedia.org/wiki/Bonita_\(financie\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Bonita_(financie))).

Oklikou se tak v rámci týchto úvah dostáva znovu do popredia myšlienka formulovaná náležením sp. zn. I. ÚS 199/11; totiž prečo by mala štátna moc poskytovať ochranu právom v podobe vykonávacieho řízení subjektu, ktorý nejenže neprověřil finanční možnosti toho, komu půjčil své peníze, ale také toho, kdo úvěr neposkytl s odůvodněnou důvěrou v to, že bude řádně splacen, nýbrž spíše s cílem dosažení (většího) zisku realizací mnohdy násobného zajištění původního dluhu, k němuž žadatel úvěrů - dlužník, ať už z nevědomosti, z bezvýhodnosti aktuální životní situace nebo i z vlastní nezodpovědnosti a lhostejnosti přistoupil (Ústavný soud České republiky III. ÚS 4129/18).

Povinnosť soudu je zkoumat, zda úvěrující prověřil úvěruschopnost budoucího dlužníka (sp. zn. III. ÚS 4129/18 ze dne 26. února 2019). Nezkoumá-li obecný soud, zda úvěrující při poskytnutí spotřebitelského úvěru prověřil schopnost úvěrovaného plánovaný úvěr splatit, zasáhne tím do základního práva spotřebitele na soudní ochranu zaručeného v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Je nevyhnutné dať do pozornosti, že vo veci C-303/20 Súdny dvor (šiesta komora) rozhodol takto:

Článok 23 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS sa má vykladať v tom zmysle, že preskúmanie účinnej, primeranej a odrádzajúcej povahy sankcií ustanovených v tomto článku za porušenie najmä povinnosti posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa uloženej v článku 8 tejto smernice sa musí vykonať tak, že sa v súlade s článkom 288 tretím odsekom ZFEÚ zohľadní nielen ustanovenie vnútroštátneho práva, ktoré bolo prijaté osobitne na účely prebratia uvedenej smernice, ale takisto všetky

iné ustanovenia tohto práva, pričom sa musia vykladať v čo najväčšej možnej miere s ohľadom na znenie a ciele tejto smernice tak, aby uvedené sankcie splnili požiadavky stanovené v článku 23 tejto smernice. Vo veci C-679/18 Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

Články 8 a 23 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu ukladajú povinnosť preskúmať ex offo existenciu porušenia povinnosti stanovenej v článku 8 tejto smernice, podľa ktorej veriteľ musí pred uzavretím zmluvy posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa, a vyvodiť dôsledky, ktoré z porušenia tejto povinnosti vyplývajú vo vnútroštátnom práve, pod podmienkou, že sankcie spĺňajú požiadavky podľa uvedeného článku 23. Články 8 a 23 smernice 2008/48 sa majú ďalej vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej sa sankcia za porušenie povinnosti veriteľa posúdiť pred uzavretím zmluvy úverovú bonitu spotrebiteľa, ktorá spočíva v neplatnosti zmluvy o úvere spojenej s povinnosťou spotrebiteľa vrátiť veriteľovi poskytnutú sumu istiny v dobe primeranej jeho možnostiam, uplatní len pod podmienkou, že daný spotrebiteľ túto neplatnosť namietne, a to v trojročnej premlčacej dobe.

18. V zmysle bodu 26. preambuly smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS členské štáty by mali prijať vhodné opatrenia na podporu zodpovedných postupov počas všetkých fáz úverového vzťahu, berúc do úvahy osobitný charakter svojho trhu s úvermi. Tieto opatrenia môžu napríklad zahŕňať poskytovanie informácií a vzdelávanie spotrebiteľov vrátane upozornení o rizikách spojených s neplnením zmluvných ustanovení týkajúcich sa splátok a s nadmernou zadlženosťou. Najmä na rozvíjajúcom sa trhu s úvermi je dôležité, aby veritelia neposkytovali úvery nezodpovedne alebo bez predchádzajúceho posúdenia úverovej bonity a aby členské štáty vykonávali potrebný dohľad na vyvarovanie sa takémuto správaniu a aby stanovili potrebné opatrenia na sankcionovanie veriteľov v takýchto prípadoch. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia o kreditnom riziku uvedené v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2006/48/ES zo 14. júna 2006 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií (1), veritelia by mali byť zodpovední za individuálne kontroly úverovej bonity spotrebiteľa. Na tento účel by mali mať možnosť využiť informácie, ktoré im poskytol spotrebiteľ nielen počas prípravy príslušnej zmluvy o úvere, ale aj počas dlhodobého obchodného vzťahu. Orgány členských štátov by tiež mohli veriteľom poskytnúť vhodné pokyny a usmernenia. Aj spotrebiteľia by mali konať obozretne a dodržiavať svoje zmluvné povinnosti.

19. Právny predchodca žalobcu v súvislosti s uvedením bonity žalovaného mal informáciu o výške jeho mesačného príjmu 440 eur, ale neskúmal, či príjem a nevyhnutné výdavky na živobytie umožňujú žalovanému plniť si povinnosti podľa úverovej zmluvy, t.j. splácať úver pravidelnými mesačnými splátkami. V zmluve o spotrebiteľskom úvere nie sú uvedené žiadne údaje o žalovanom, týkajúce sa jeho osobných pomerov, pravidelných mesačných výdavkov za účelom posúdenia jeho možnosti a schopnosti poskytnúť úver splácať.

20. Vzhľadom na vyššie uvedené nároky, ktoré na dodávateľa kladie únijské právo a s poukazom na ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ je plne opodstatnené vyžadovať v súdnom konaní preukázanie skúmania bonity klienta žalobcom. Pokiaľ si žalobca uplatňuje právo na plnenie zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, je nutné vyhodnotiť, či pri uzatvorení zmluvy boli splnené všetky povinnosti a podmienky, ktoré na tieto zmluvné vzťahy kladie právna úprava zameraná na ochranu spotrebiteľa, t.j. § 52 a nasl. OZ, ZoSÚ a ďalšie. Bolo na žalobcovi, aby tento preukázal, že bonitu žalovaného náležite skúmal, že si splnil povinnosť vyplývajúcu mu z ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ. Žalobca tvrdil a v konaní preukazoval, že bonitu klienta zisťoval na základe žiadosti o úveru, výpisu z účtu, informácií zo Sociálnej poisťovne a údajov zo Spoločného registra bankových informácií (SRBI). Zisťovanie bonity klienta zo Sociálnej poisťovne žalobca tvrdil, ale nepreukázal. Žalobca síce zhromaždil o žalovanom isté množstvo informácií, tieto však dostatočne nevyhodnotil. Žalobca si na základe získaných informácií nemohol vytvoriť dostatočný obraz o platobnej schopnosti žalovaného, nakoľko vôbec nepoznal výšku jeho výdavkov. Len samotné zhromaždenie informácií o klientovi, a navyše neúplné, nemožno samo o sebe považovať za náležité splnenie si povinnosti vyplývajúcej z ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ. Bez toho, aby žalobca skúmal aj iné aspekty, nemohol si utvoriť reálny obraz o majetkovej situácii žalovaného, potrebnej pre posúdenie schopnosti žalovaného splácať dlh zo zmluvy, čo sa v konečnom dôsledku aj v plnej miere naplnilo a žalovaný nebol schopný ďalej pôžičku splácať.

21. Veriteľ v zmysle ustanovení § 7 a § 11 ZoSÚ je pri posúdení úverovej schopnosti klienta povinný brať na zreteľ ako existujúcu situáciu klienta, najmä jeho príjmy a výdavky. Správne súd prvej inštancie

pri posúdení úverovej schopnosti kládol dôraz na pomer medzi príjmami a výdavkami spotrebiteľa a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, aká bude potrebná pre splácanie úveru. Schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver treba chápať ako situáciu, keď v závislosti na frekvencii splácania zostane spotrebiteľovi v jeho osobnom a domácom rozpočte dostatok finančných prostriedkov, aby mohol bez akýchkoľvek problémov a obmedzení splácať splátku v predpokladanej výške. Preto dodávateľ musí okrem iného analyzovať spotrebiteľov osobný a domáci rozpočet a to ako stranu príjmov, tak stranu výdavkov, a to vždy vo vzťahu ku konkrétnemu žiadateľovi o úver. Analýza iba niektorej zo strán rozpočtu sama o sebe k posúdeniu úverovej schopnosti nepostačuje.

22. Odvolací súd taktiež konštatuje, že žalobca neunesol dôkazné bremeno ani pokiaľ ide o skúmanie pravidelných výdavkov žalovaného pred uzavretím uvedenej úverovej zmluvy. Skúmanie výdavkov len nahliadnutím do databáz banky a úverových registrov, výpisy z ktorých predložil žalobca, nie je ani dostatočné. Tieto databázy nemôžu dať úplný obraz o výdavkoch klienta, keďže medzi tie možno zaradiť aj bežné mesačné výdavky súvisiace s domácnosťou. Pokiaľ veriteľ nepozná celkový objem výdavkov klienta, nemôže urobiť záver o tom, či klient je alebo nie je schopný splácať požadovaný úver.

23. Pri overovaní bonity nemal právny predchodca žalobcu k dispozícii údaje o príjmoch a výdavkoch, čo vedie k záveru, že pri posudzovaní žiadosti o úver nemal k dispozícii všetky relevantné údaje. Za tohto stavu je nutné konštatovať, že v konaní žalobca nepreukázal splnenie si povinnosti uloženej mu ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ. Pre účely posúdenia splnenia povinnosti uloženej dodávateľovi v ust. 7 ods. 1 ZoSÚ nie je smerodajné, aká bola reálna finančná, majetková, sociálna situácia spotrebiteľa, ale akým spôsobom veriteľ pristupoval k zisťovaniu a hodnoteniu bonity klienta. Dôsledkom podcenenia bonity je neposkytnutie ochrany veriteľom, ktorý s hrubou nedbanlivosťou poruší povinnosť s odbornou starostlivosťou posudzovať bonitu spotrebiteľa. Za daného stavu aj odvolací súd konštatuje, že záver súdu prvej inštancie o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a neplatnosti predčasného zosplatnenia úveru je správny.

24. Za tohto stavu je nutné konštatovať, že v konaní žalobca nepreukázal splnenie si povinnosti uloženej mu ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ. Pre účely posúdenia splnenia povinnosti uloženej dodávateľovi v ust. 7 ods. 1 ZoSÚ nie je smerodajné, aká bola reálna finančná, majetková, sociálna situácia spotrebiteľa, ale akým spôsobom dodávateľ (žalobca) pristupoval k zisťovaniu a hodnoteniu bonity klienta.

25. Z jednotlivých bodov rozsudku súdneho dvora (prvá komora) zo 6. júna 2019 vo veci C-58/18, Michel Schyns proti Belfius Banque SA, vyplýva:

Ako to bolo pripomenuté v bode 29 tohto rozsudku, aj keď smernicou 2008/48 sa harmonizujú len určité aspekty pravidiel členských štátov v oblasti zmlúv o spotrebiteľskom úvere, z odôvodnenia 44 tejto smernice vyplýva, že členské štáty s cieľom zabezpečiť transparentnosť a stabilitu trhu a v očakávaní ešte širšej harmonizácie musia dbať na to, aby zaviedli vhodné regulačné alebo kontrolné opatrenia, uplatniteľné na veriteľov.

Spájať tak povinnosť veriteľa overiť úverovú bonitu spotrebiteľa s právnym dôsledkom, pokiaľ ide o správanie, ktoré má veriteľ prijať v prípade negatívneho posúdenia, nie je v rozpore s cieľom článku 8 ods. 1 smernice 2008/48. V odôvodnení 26 tejto smernice sa totiž pripomína cieľ spočívajúci v posilnení zodpovednosti veriteľov a v ich odradení od toho, aby úvery poskytovali nezodpovedne.

Navyše smernica 2014/17 prijatá, ako to pripomína jej odôvodnenie 3, v oblasti spotrebiteľských úverov týkajúcich sa nehnuteľností v nadväznosti na medzinárodnú finančnú krízu, ktorá preukázala, že nezodpovedné správanie účastníkov trhu môže podkopať základy finančného systému, aj keď sa neuplatňuje *rationae temporis* a *materiae*, preukazuje vôľu normotvorcu Únie posilniť zodpovednosť veriteľov tým, že vo svojom článku 18 ods. 5 písm. a) stanovuje, že členské štáty zabezpečia, aby „veriteľ poskytol úver spotrebiteľovi len vtedy, keď výsledok posúdenia úverovej bonity naznačuje, že je pravdepodobné, že povinnosti vyplývajúce zo zmluvy o úvere budú splnené spôsobom, ktorý sa podľa danej zmluvy vyžaduje“.

Povinnosť veriteľa stanovená vnútroštátnymi právnymi predpismi zdržať sa uzavretia zmluvy o úvere v prípade, keď sa nemôže odôvodnene domnievať, že spotrebiteľ bude schopný vzhľadom na svoju finančnú a osobnú situáciu splatiť úver v súlade so zmluvou, teda nie je takej povahy, aby narušila cieľ článku 8 ods. 1 smernice 2008/48 alebo spochybnila principiálnu zodpovednosť spotrebiteľa dbať o svoje vlastné záujmy.

Právny predchodca žalobcu sa po tomto objasnení veci nemohol odôvodnene domnievať, že spotrebiteľ bude schopný plniť si povinnosti vyplývajúce z plánovanej zmluvy a pre nezvládnutý proces skúmania schopnosti splácať pôžičku zo strany právneho predchodcu žalobcu je rozhodnutie vecne správne.

26. Vychádzajúc z vyššie uvedených dôvodov správne dospel súd prvej inštancie k záveru, že poskytnutý spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti, t.j. vo výroku, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá vrátane správneho výroku o trovách konania postupom podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

27. Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04).

28. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 396 ods. 1 v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. Aplikujúc zásadu úspechu pri rozhodovaní o trovách konania, nárok na náhradu trov odvolacieho konania patrí úspešnému žalovanému. Z obsahu súdneho spisu však vyplýva, že žalovanému v priebehu odvolacieho konania žiadne preukázateľné trovy nevznikli, preto mu ich náhrada nebola priznaná (čl. 4 ods. 2 v spojení s čl. 17 CSP). Procesne neúspešný žalobca nárok na náhradu trov odvolacieho konania nemá, preto odvolací súd rozhodol tak, že stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

29. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).